

PRISIKĖLIMAS

Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos laikraštis

2023 m. gegužė–birželis Nr. 237

REDAKTORIAUS SKILTIS

Mielas skaitytojau!

Kun. Nerijus PIPIRAS

2002 metų gruodžio mėnesį tuometinio parapijos klebono kun. Vytauto Grigaravičiaus iniciatyva buvo pradėtas leisti parapijos laikraštis. Atrodo, paprastas ir neužkabinantis faktas. Dar gi pamirštas faktas. O visgi – savotiška patirtis, savotiškas žinių, liudijimo ir prakalbinimo bagažas. Per tuos du dešimtmečius išleista du šimtai trisdešimt septyneri numeriai. Kiek kartų dalytasi žodžiu, lankytasi ne tik bažnytinėse institucijose, bet ir parapijiečių namuose. Kiek apžvelgta svarbių įvykių, dalytasi gyvenimo akimirkomis. Jokių būdu tai nėra praeitis. Tai tik žingsniai į ateitį. Daugybė jų. Unikalių, nepakartojamų, vienintelių. Ir už kiekvieną norisi dėkoti. Ir tam, kuris kalba, ir tam, kuriam kalbama. O visgi tas kuklus laikraščelio jubiliejus buvo šiek tiek primirštas neatsitiktinai. Juk nesinori vien tik kalbėti apie praeitį, pamirštant, kad visi mūsų žvilgsniai, visos mūsų jėgos ar idėjos turi būti nukreiptos į ateitį, į kurią kartu žingsniuojame, ne vien tik žinodami Evangeliją, bet ją gyvendami. Konkrečiu laiku, konkrečiomis aplinkybėmis. Todėl nereikia bijoti, kad žodis, kuris mus nuolat lydi, užstrigs ar praras savo žavesį. Galimybių prabilti, kalbėtis ir dalytis visada yra daug. Šiandien tiesiog

tik norisi labai paprastai padėkoti tiems, kurie dalijosi, kūrė, gyveno. Ir tiems, kurie buvo kartu, ieškodami, sekdami parapijos gyvenimą.

Pasitinkame vasarą su dar kitokiomis spalvomis. Nepamirškime gėrėjimosi, šypsenos ir tylos. O tai, ką atrasime šiuo pačiu spalvingiausiu metų laikotarpiu, tikiu, tikrai pasidalysime. Tad džiugios kelionės atrasti Dievo nuolat mums dovanojamą grožį! Šis numeris šiek tiek keistas. Ir prisimename, ir dėkojame, ir švenčiame, ir... pagaliau – vasara! Būkime Viešpaties laiminami ir globojami!

Birželio 4-oji – Tėvo diena

Kun. Nerijus PIPIRAS

Matau, kaip gryčioj
Tėvas raiko duoną,
Po gabalėlį jos mes nešamės visi.
Ir žingsniai sunkūs
Per aruodą

Vėl užstalėn sekmadienio
sodina mus.
Ir iš šalių, iš kryžkelių ir
miestų
Čionai visi savi savais visus
vadinam

Ir gryčioj būname
tiesiog, kur Tėvas
raiko duoną,
Tą gabalėlį prisiminę,
vėl grįšim, kaip kadaise
Lietuvon.

VIETOJ KATECHEZĖS

Palaiminimas

Kun. Nerijus PIPIRAS

Palaiminimas – tai užtariamoji Bažnyčios malda, kada prašoma Dievo jėgos, apsaugos, palaimos, nuolatinės paramos. Taip sakant, į Dievo troškimą, kad mes būtume laimingi, atsakome pasiryždami bendradarbiauti su Juo, prašyti paramos ir pagalbos.

Visada laiminama Trejybiniu Dievo vardu. Mišiolas pateikia nemažai ir iškilmingų palaiminimo formulių, kada meldžiamasi už žmones atskirų liturginių švenčių metu, sekmadieniais. Šios formulės paimtos iš senovės Galijos vyskupo teikiamų palaiminimų pontifikalų: trys maldavimai, kurios sako celebrantas, žmonėms atliepiančios „Amen“, ir pabaigoje – Trejybinis palaiminimas. Dera, kad palaiminimo metu stovėtume. Stovėjimas juk išreiškia klusnumą Dievui,

pasirengimą vykdyti Jo valią ir gyventi tuo, ką išgirdome per Evangeliją. Juk ir pažodžiui išvertus į lietuvių kalbą lotynišką Mišių pabaigos formulę „Ite, Missa est“, esame kviečiami eiti į savo aplinką ir liudyti – „Eikite, misija tęsiasi“. Taigi, palaiminimas – tam tikras siuntimas misijai eiti, liudyti, skelbti.

Kartais žmonės prašo kunigo ką nors „pašventinti“. Pirmiausia reikia atkreipti dėmesį, kad šventina tik pats Dievas, na, o mes galime paprašyti palaiminimo. Ne viskas yra ir gali būti laiminama. Paprastai laiminamos devocionalijos: paveikslėliai, kryželiai, statulėlės – visa tai, kas skatina pamaldumą ir krikščionišką gyvenimą. Gali būti laiminamos patalpos, darbo vietos, laukai, derlius, paminklai, automobiliai. Tačiau reikia saugotis, kad, nors ir palai-

mintas, daiktas neužstotų Dievo. Niekada negali būti laiminami amuletai ar daiktai, nesusiję su krikščionišku gyvenimu. Nelaiminami dažai, kad ir kokie jie gražūs yra, kadangi vieną dieną žavimės jų grožiu, o kitą – jau ne.

Ir kaip tada su palaimintu daiktu elgtis? Negalima palaiminto daikto išmesti. Jį reikėtų sudeginti. Tinka nenaudojamus rožinius, kryželius, paveikslus atnešti, pavyzdžiui, Didįjį šeštadienį ir sudeginti prieš Velyknakčio pamaldas. Taip pat ir palaimintas vanduo. Jis nėra prieskonis. Jis mums primena Krikštą ir skirtas pirmiausia maldai, apsaugai. Visa tai, kas Bažnyčios malda yra palaiminta, tepadeda mums žvelgti į dangų, vykdyti Dievo valią, Dievu pasitikėti, leisti Jo vedamiems.

„SAULĖS“ GIMNAZIJOS JUBILIEJUS

Šiais metais Kauno „Saulės“ gimnazija švenčia savo 100-metį ir pastato, statyto „Saulės“ švietimo draugijos reikmėms, 110-metį. Ta proga pavartėme šios ugdymo įstaigos, išugdžiusios ne vieną iškilų valstybės ir Bažnyčios asmenybę, metraštį ir prisiminėme svarbiausias šios iškilios švietimo įstaigos, veikiančios mūsų parapijoje, istorijos datas.

1905 m. revoliucija Rusijoje priverė carizmą padaryti nuolaidų tautinėms mažumoms. 1906 m. birželio 25 d. buvo įkurta „Saulės“ švietimo draugija, patvirtinti šios draugijos įstatai, konstatavę draugijos įkūrimą. Draugijos tikslas buvo „platinti apšvietimą ant pamato katalikų tikėjimo tarp lietuvių gubernijoje“. 1906 m. draugija slapta įkūrė mokytojų kursus, kurie 1907 m. buvo legalizuoti. Ilgametis jų vadovas buvo pedagogas Juozas Vokietaitis (1872–1931). Draugijos pastangomis 1912–1913 m. buvo pastatyti Kauno „Saulės“ rūmai, kuriuose įkurti mokytojų kursai, vėliau pavadinti mokytojų seminarija. Šie rūmai buvo pirmasis švietimo reikmėms skirtas pastatas Kaune ir Lietuvoje, įrengtas lietuvių iniciatyva bei visuomenės lėšomis. Pedagoginiai kursai Kaune veikė iki 1914 m. Prasidėjus karui kursų klausytojai buvo perkelti į Vilnių, o dar vėliau į Voronežą, tapo visų ten gyvenusių lietuvių mokytojų veiklos branduoliu.

1918 m. kursų dalyviams grįžus į Kauną atidaryta „Saulės“ mokytojų seminarija. „Saulės“ mokytojų seminarija tapo centru, kuris traukė žinomus Lietuvos veikėjus. Čia dirbo Juozas Karosas, Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, Tomas Ferdinandas Žilins-

kas, Kazimieras Žitkus ir kiti. 1919 m. kovo mėn. „Saulės“ rūmai priglaudė pirmąją muzikos mokyklą Lietuvoje, vadovaujamą Juozo Naujalio.

1920 m. spalio 2 d. 4 seserys kazimierietės, lydimos Motinos Marijos, iš Čikagos atvyksta į Lietuvą. Pasiekusios Kauną, seserys apsigyvena Pažaislyje. Nuo 1922 m. dalis jų gyveno „Saulės“ rūmuose. „Saulės“ švietimo draugija kreipėsi į Švietimo ministeriją ir paprašė leisti įkurti mergaičių progimnaziją; 1923 m. liepos 18 d. Švietimo ministerija davė leidimą ir pakvietė kazimierietes įkurti mokyklą, jai vadovauti ir mokyti mergaites. Taigi po Pirmojo pasaulinio karo Lietuvoje buvo įkurta pirmoji mergaičių progimnazija. Ją įkūrė „Saulės“ švietimo draugija, kurios garbei progimnazija buvo pavadinta „Saulės“ vardu. 1925 m. rugpjūčio 1 d. progimnazija įgijo gimnazijos teises. 1926 m. liepos 14 d. gimnazija įgijo valstybinės mokyklos teises. 1930 m. balandžio 1 d. Švietimo ministro įsakymu „Saulės“ mergaičių gimnazija buvo uždaryta. Visi mokytojai atleisti. Šv. Kazimiero kongregacijos vyresnioji kreipėsi į Švietimo ministeriją dėl mokyklos perdavimo kongregacijai. 1930 m. balandžio 1 d. švietimo ministras leido kazi-

mierietėms įsteigti ir savo lėšomis išlaikyti mergaičių gimnaziją, atidarant joje iš karto visas aštuonias klases, bei pavadinti *Kauno Šv. Kazimiero seserų kongregacijos mergaičių gimnazija*. 1940 m. rugpjūčio mėn., sovietams okupavus Lietuvą, gimnazija nuo rugsėjo 1 d. buvo uždaryta (Vadovaujantis privačių vidurinių mokyklų likvidavimo ir jų nacionalizavimo įstatymu). Nuo 1950 m., kaip ir visos gimnazijos Lietuvoje, ji tapo Kauno 8-ąja vidurine mokykla. 1962 m. gegužės 18 d. LTSR Švietimo ministro įsakymu mokykloje įvedamas sustiprintas matematikos ir fizikos profiline mokymas pagal specialų mokymo planą. 1963 m. spalio 21 d. LTSR Ministrų tarybos nutarimu mokyklai suteiktas sovietinio partizano Juozo Aleksonio vardas. 1974 m. pastatytas mokyklos priestatas. 1986 m. mokykloje atidarytas pirmasis tuometinėje LTSR informatikos ir skaičiavimo technikos pagrindų kabinetas, kuriame buvo įrengta 18 darbo vietų. 1989 m. balandžio 30 d. mokyklai sugražintas „Saulės“ vardas, o 1993 m. rugsėjo 1 d. suteiktas gimnazijos statusas.

Ryškų pėdsaką tiek šios bendruomenės, tiek ir visos tautos istorijoje įmynė iškilios asmenybės, mokėjusios bei mokiusios kilti ir kelti. Jų idėjos, apšviečiančios gražiausiais žiedais besiskleidžiančią dieną, kiekvieną moko nebijoti atsakomybės už save, tautą ir pasaulį. Juk saulė šviečia visiems...

Gegužės 12 d. Kauno „Saulės“ gimnazijos pastato 110 metų ir gimnazijos įkūrimo 100 metų jubiliejus iškilmės prasidėjo Kristaus Prisikėlimo bazilikoje šv. Mišiomis už mirusius, buvusius ir esamus gimnazijos bendruomenės narius.

Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno I dekanato dekanas, Kauno arkikatedros bazilikos klebonas monsinjoras, teol. lic. kun. Vytautas Grigaravičius, koncelebravo Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas kun. teol. lic. Kęstutis Rugevičius, vikaras kun., teol., lic. Nerijus Pipiras. Šv. Mišiose giedojo „Saulės“ gimnazijos choras „Akoradas“, vadovaujamas muzikos mokytojos Jovitos Kulakauskienės. Žodžio liturgijoje ir atnašų procesijoje dalyvavo gimnazijos vadovybė, mokytojai, mokiniai ir jų tėveliai. Homilijoje Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Kęstutis Rugevičius priminė kokią svarbą Kaunui ir Lietuvai turėjo „Saulės“ rūmai, kuriuose buvo ruošiami lietuvių tautybės mokytojai, kurie šalyje skleidė tautiškumą, katalikiškumą ir mokslą.

Minint „Saulės“ gimnazijos šimtmetį kunigas Kęstutis Rugevičius dabartinei gimnazijos bendruomenei palinkėjo Dievo palaimos ir drąsos puoselėjant gimnazijos tradicijas. Po šv. Mišių jubiliejus minėjimas tęsėsi „Saulės“ gimnazijos aktų salėje.

Parengta pagal „Saulės“ gimnazijos internetinėje svetainėje esančią informaciją, taip pat pagal leidinį „Šv. Kazimiero seserų kongregacijos mergaičių gimnazija“, 2016

IN MEMORIAM

Pas Viešpatį iškeliavo ilgametė Kristaus Prisikėlimo parapijos bendruomenės narė Janina Liaugaudienė (1939 05 04 – 2023 04 03)

...aš pro verksmą girdžiu tavo kuždesį tylų: paskutinis pavasaris man... paskutinis... (J.Jakštas)

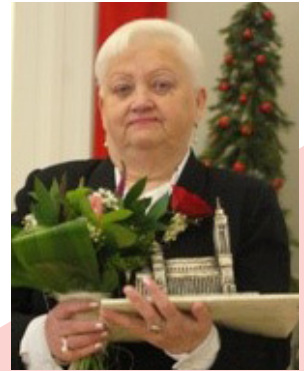
Balandžio 3 d. į gailėstingąjį Dievo namus iškeliavo ilgametė Kristaus Prisikėlimo parapijos pastoracinės tarybos narė, buvusi choro seniūnė Janina Liaugaudienė. Su liūdesiu ir malda išgyvename šią netektį. Nuoširdžiai užjaučiame Janinos šeimą, artimuosius, meldžiame visiems Dievo paguodos ir dvasios stiprybės.

Janina Liaugaudienė apie 40 metų giedojo Kristaus Prisikėlimo bažnyčios Sumos chore. Nuo 2002 metų buvo šio choro seniūnė ir aktyvi Pastoracinės tarybos narė. Ji noriai dalyvaudavo visuose parapijos renginiuose, talkose, rūpestingai atliko jai pavestas pareigas. Jos dėka Sumos choras turėjo gražių tradicijų: bendros kultūrinės išvykos, buvo palaikomi ryšiai su kitų parapijų chorais, įvairių švenčių bei choro narių

gimtadienių šventimas. Janina asmeniškai rūpinosi, kad choro nariai dalyvautų visose šventėse tiek parapijoje, tiek arkivyskupijoje. Būdama Pastoracinės tarybos narė visada aktyviai dalyvaudavo sprendžiant įvairius parapijai aktualius klausimus, drąsiai reikšdavo savo nuomonę, tačiau niekada nesistengė ją primygtinai primesti kitiems.

Parapijiečiai Janiną pažinojo ne tik kaip ilgametę choro giesmininkę, bet kaip dėmesingą, paslaugią, visada besišypsantią, geros nuotaikos bendruomenės narę. Visas asmenines problemas, nesėkmes, nuoskaudas ji sugebėjo paslėpti giliai širdyje, patikėdama Dievo valiai, nes buvo pamaldi, nuoširdžiai išpažįstanti Kristaus mokslą.

Janina Liaugaudienė 2009 m. gruodžio 05 d. Tūkstantmečio jubiliejaus proga už nuoširdų, sąžiningą, pareigingą ir aktyvią veiklą parapijoje buvo apdovanota Kauno arkivyskupijos medaliu, o 2011 m. gruodžio 26 d., minint Paminklinės Prisikėlimo

bažnyčios 7-ąsias konsekravimo metines, apdovanota padėkos ženklų „Paminklinė Kristaus Prisikėlimo bažnyčia“.

Laidotuvių šv. Mišias už a. a. Janiną mažojoje Kristaus Prisikėlimo bažnytelėje aukėjo mons. Vytautas Grigaravičius, koncelebravo vikaras Nerijus Pipiras.

Amžiną atilsį duok mirusiai, Viešpatie, ir amžinoji šviesa jai tešviečia!

Pas Viešpatį iškeliavo aktyvi parapijietė Aldona Draudvilienė (1925 09 25 – 2023 04 24)

2023 m. balandžio 24 d. į Dangiškojo Tėvo namus iškeliavo Aldona Draudvilienė OFS.

Aldona gimė 1925 m. rugsėjo 25 d. Tau-ragės apskrityje, Jerubiškių kaime. Mokėsi suaugusiųjų gimnazijoje ir amatų mokykloje Jurbarkė. Vėliau įstojo į Kauno medicinos seserų mokyklą, kurią baigė 1946 metais. Įsidarbino ligoninėje. Už paramą sužeistiems partizanams suimta, 1947-aisiais nuteista 10 metų laisvės atėmimo ir 3 metams tremties. Kalėjo Lukiškių kalėjime, vėliau kartu su kriminaliniais kalininiais išvežta į Uchtos lagerius, Magadaną, Kolymą, kur sunkiai dirbo miškuose. Dar prieš tremtį atliko postulantūrą Švenčiausios Jėzaus Širdies seserų pranciškonų kongregacijoje Nors vienuole netapo, tačiau 1994 m. spalio 19 dieną davė amžinuosius įžadus Pasauliečių pranciškonų ordine ir pasirinko Cecelijos vardą. Grįžusi į

Lietuvą iš tremties, dirbo medicinos seserimi Kauno klinikų vaikų chirurginiame skyriuje. Be abejo, ne be jos pastangų šiame skyriuje pradėjo dirbti ir seserys pranciškonės: sergantiems vaikams ypač reikėjo motiniškos

meilės ir šilumos, kurią, nuoširdžiai atlikdamas savo pareigas, seserys liudijo.

Iki pat mirties Aldona buvo ir aktyvi Kristaus Prisikėlimo parapijos bendruomenės narė: kol galėjo, kone kasdien adoravo Švenčiausiąjį Sakramentą, giedojo chore, dirbo su jaunimu, rūpinosi ir restauravo liturginius drabužius, aktyviai dalyvavo parapijos veikloje. Savo tyliu, paprastu darbu ji paliudijo, jog iš tiesų Viešpačiui ne mažiau, nei herojiškai žygiai, svarbi paprasta auka, tyli ir nuoširdi malda už visus – už Bažnyčią, už parapiją, už artimuosius. 2005 m. buvo apdovanota Kauno arkivyskupijos Šiluvos Dievo Motinos medaliu.

Laidotuvių dieną gausus šeimos narių, giminių bei parapijiečių būrys susirinko mažojoje Kristaus Prisikėlimo bažnytelėje maldai už a. a. Aldoną. Į šv. Mišias, kurias aukėjo mons. Vytautas Grigaravičius, koncelebravo kun. N. Pipiras ir kun. J. Grigonis.

Amžiną atilsį duok mirusiai, Viešpatie, ir amžinoji šviesa jai tešviečia!

AKIRAČIAI

Tai, ko galbūt nežinojote apie Tėvo dieną

Katalikiškoje Europoje tėvystės pagerbimo dienos tradicija siekia penkioliktojo amžiaus pradžią. Paprastai tai vykdavo kovo 19-ąją, per Šv. Juozapo – Jėzaus žemiškojo tėvo – iškilmę (Juozapines). Katalikų Bažnyčia aktyviai palaikė šį tėvystės pagerbimo paprotį, tad dar ir šiandien tokiose šalyse, kaip Italija, Ispanija, Portugalija, Kroatija, Lichtenšteinas, Tėvo diena švenčiama kovo 19-ąją. Ši tradicija atsispindi ir senuosiuose pastarųjų šalių sveikinimo Tėvo dienos proga atvirukuose, labai primenančiuose

„abrozdėlius“, kuriuose vaizduojamas šv. Juozapas su Kūdikėliu Jėzumi ant rankų.

O šalių, švenčiančių Tėvo dieną kitu metu, sveikinimo atvirukai tokios simbolikos neturi. Pavyzdžiui, vintažiniuose JAV Tėvo dienos atvirukuose dažnai galima išvysti patogiam kreslėm įsitaisiusį tėtį, pasipuošusį elegantiška eilute ir kaklaraiščiu, matyt, neseniai grįžusį namo iš tarnybos. Dažnai rankose jis laiko atverstą laikraštį, papsi pypkę ir yra apsuptas jį dievinančių bei jam patarnaujančių kitų šeimos narių.

Pavyzdžiui, viename iš jų matome paslaugiai tėvui šlepetes paduodančią dukrytę. Tačiau realūs JAV gyvenę tėčiai, kuriuos dukros aukštino ir mylėjo taip, kad net iškovojo jiems pagerbti Tėvo dieną, prabangos po darbo ilsėtis fotelyje ir mėgautis nerūpestingu laisvalaikiu, ko gero, neturėjo.

Tėvo dienos „išradėja“ JAV – Sonora Smart Dodd

Daugiausia pasaulio šalių, beveik 90, Tėvo dieną mini trečiąjį birželio sekmadienį. Tai ir Jungtinė Karalystė, ir Airija, Prancūzija, Malta, Nyderlandai, Čekija, Slovakija, Graikija, Vengrija, Kanada, Argentina, ►

Tai, ko galbūt nežinojote apie Tėvo dieną

Meksika, Peru, Indija ir daugelis kitų. Be abejo, ir Jungtinės Amerikos Valstijos – moderniosios Tėvo dienos gimtinė.

Tėvo dienos (JAV nacionalinės šventės) iniciatore laikoma Sonora Smart Dodd (1882–1978) – Amerikos pilietinio karo veterano Williamo Jacksono Smarto dukra. Kai Sonorai buvo šešiolika, gimdydama šeštąjį vaiką mirė jos motina. Tėvas, likęs našlys, vienas užaugino visus vaikus, įskaitant ir naujagimę. Dėl to Sonora Smart Dodd labai jį gerbė ir vertino. Kartą, dalyvaudama pamaldose Centrinėje metodistų episkopalinėje bažnyčioje, Sonora išgirdo apie neseniai pripažintą Motinos dieną ir pajuto stiprų troškimą, kad tėvystė taip pat būtų įvertinta. S. Smart Dodd kreipėsi į Spokeino miesto tarybą, siūlydama minėti ir Tėvo dieną, skirtą tėvams pagerbti. Ji norėjo, kad tai būtų birželio 5-oji – jos tėvo gimtadienis. Tačiau taryba moters prašymą kiek pakoregavo ir pasirinko trečiąjį birželio sekmadienį. Ši Tėvo dienos data įsitvirtino JAV ir ilgainiui buvo priimta ir daugelyje kitų pasaulio šalių.

Pirmąkart Tėvo diena JAV buvo paminėta 1910 m. birželio 19-ąją Spokeine. 1916 m. JAV prezidentas W. Wilsonas atsiuntė telegramą į Spokeiną, pagirdamas Tėvo dienos šventimą. Tačiau šalies mastu JAV Tėvo diena plito vangokai. Ketvirtajame dešimtmetyje S. Smart Dodd bandė populiarinti Tėvo dieną netgi pasitelkdama prekybininkus, prekiaujančius kaklaraiščiais, pypkėmis bei kitomis tradicinėmis vyriškomis dovanomis, kuriems ši šventė būtų galėjusi duoti komercinės naudos. Tačiau iš pradžių daugelis vyrų į šią šventę žvelgė įtariai kaip į sentimentalią, nereikalingą ir komercinę. Tačiau Tėvo diena JAV šiaip ar taip įsitvirtino ir veikiausiai labiau ne dėl prekybininkų pastangų, o dėl to džiaugsmo, kuris pasirodydavo mažylio akyse, kai šis savo tėčiui įteikdavo jam patinkančią kaklaraištį. Taigi 1966 m. prezidentas L. B. Jonsonas pasirašė potvarkį, kuriuo trečiasis birželio sekmadienis skelbiamas Tėvo diena. O 1972-aisiais JAV prezidentas R. Nixonas galiausiai Tėvo dieną įtvirtino kaip federalinę šventę.

Nelengvas Tėvo dienos kelias Lietuvoje

Motinos dienos šventės radimosi istorija Lietuvoje gana sklandi. Manoma, kad svarstymus dėl šios šventės įvedimo galėjo paskatinti į JAV emigravusių lietuvių siunčiami Motinos dienos sveikinimų atvirukai Tėvynėje likusioms mamoms. Netrukus Motinos dienos įvedimu Lietuvoje ėmė rūpintis įvairios organizacijos. Pedagogės, visuomenės veikėjos Magdalenos Draugelytės-Galdikienės pastangomis 1929 m. kovo 24 d. Kaune surengtame Lietuvos moterų organizacijų pasitarime dėl Motinos dienos rengimo buvo nutarta šią šventę Lietuvoje švęsti kasmet pirmąjį gegužės sekmadienį.

„Lietuvos organizacijų posėdis š. m. kovo mėn. 24 d. nutarė kiekvienų metų gegužės pirmąjį sekmadienį minėti Motinos dieną. Motinos dienos minėjimas turi gilios pedagoginės reikšmės. Užsienių praktika tai aiškiai parodė“, – taip skambėjo komiteto Motinos dienos organizuoti prašymas „Ponui švietimo ministeriui“, pasirašytas 1929 m. balandžio 4 d. Kaune šio komiteto pirmininkės Magdalenos Galdikienės. Taigi „ministeriui“ ši idėja patiko ir Motinos diena tarpukario Lietuvoje oficialiai buvo švenčiama iki sovietinės okupacijos.

O štai Tėvo diena tarpukario Lietuvoje įsitvirtinti sekėsi sunkiau. Viena knygos „Šventės šiuolaikinėje vilniečių šeimoje“ (2016) autorių I. Šidiškienė rašo, kad, nors Tėvo dienos svarba buvo suvokta dar tarpukariu ir ją intensyviai propagavo bei rengė katalikiškos organizacijos, ši šventė neišpopuliarėjo. I. Šidiškienė cituoja ištrauką iš 1938 m. laikraščio „Darbininkas“, kur skaitytojai agituojami pagerbti tėvus: „Tėvo diena pas mus įvesti rūpinamasi jau antri metai, bet dar labai mažai kur ji tepaminėta. Pradžioje norėta įvesti pirmą sekmadienį birželio, bet dabar Tėvo dienai skiriamas paskutinis sekmadienis rugsėjo. Atrodo patogus laikas: praėję didieji ūkio darbai, galima kiek lengviau atsikvėpti, giliau į save atsižvelgti.“ Tačiau nepaisant „patogaus laiko“ tarpukario Lietuvoje Tėvo diena „nepirilpo“ ir netapo oficialia švente kaip kad Motinos diena.

Tėvo diena atgavus nepriklausomybę

Tėvo dienos istoriografija Lietuvoje, pasak minėtos autorės I. Šidiškienės, skurdi. 1989 m. išleistoje Juozo Kudirkos knygutėje „Motinos diena“ (1989) ir Angelės Vyšniauskaitės knygelėje „Mūsų metai ir šventės“ (1993) po du puslapius skiriama raginimui minėti ir Tėvo dieną. Vis dėlto tai reiškia, kad iniciatyvos minėti Tėvo dieną ir nepriklausomybės atgavimą žengiančioje Lietuvoje ėmė reikštis panašiu metu, kaip ir Motinos dienos atveju. Tad kažkaip, rodos, nejučiomis, Lietuvoje pradėta minėti ir Tėvo diena, tačiau dar ilgai ji nebuvo valstybinė šventė, o tik atmintina diena. Ir tik 2006-ųjų gegužę radosi siūlymų Tėvo dieną įteisinti kaip oficialią šventę. Čia nuopelnas atitenka tuometinio Seimo frakcijos „Tvarka ir teisingumas“ narėms Marijai Aušrinei Pavilionienei ir Onai Valiukevičiūtei, siekusioms „įgyvendinti lygiateisiškumo šeimoje principą“.

Vyriausybė Tėvo dienos, kaip valstybinės šventės, paskelbimo klausimu norėjo pareikšti savo nuomonę 2007 m. vasarį, tačiau jis buvo išbrauktas iš darbotvarkės, nes, pasirodo, Finansų ministerijai nepatiko papildomų šventinių dienų idėja, net jei jos sutampa su savaitgaliais, kadangi šventinę dieną valstybės biudžetas praranda dalį pajamų.

GGuido Reni, „Šventasis Juozapas su Kūdikėliu Jėzumi“ (c. 1620 m., drobė, aliejus). „Wikimedia Commons“ nuotrauka

Galiausiai Tėvo diena buvo pripažinta valstybine švente tik 2009 metais, taigi beveik dvidešimčia metų vėliau nei Motinos diena.

Tėvo dienos minėjimo datos svetur

Kodėl Lietuvoje Tėvo dienai buvo pasirinktas pirmasis birželio sekmadienis, nėra aišku. Galbūt nusižiūrėjus į JAV, kur Motinos diena taip pat švenčiama gegužę, o tėvo – birželį. Kaip jau minėta, daugiausia šalių Tėvo dieną švenčia trečiąjį gegužės sekmadienį, o antra pagal populiarumą šios šventės data – kovo 19 d., per Juozapines. Tačiau Vokietijoje Tėvo diena sutampa su Kristaus Žengimo Dangun švente – Šeštienėmis. Danijoje – su Konstitucijos diena birželio 5-ąją. Austrai ir belgai nepritampa nei prie amerikiečių, nei prie italų ir Tėvo dieną mini antrąjį birželio sekmadienį.

Bernardinai.lt 2022 06 05

Gegužės–birželio mėn. liturginis kalendorius

- 05 03** Šv. Pilypas ir Jokūbas, apaštalai
- 05 07** V Velykų sekmadienis. Motinos diena
- 05 14** VI Velykų sekmadienis
- 05 21** VII Velykų sekmadienis. Kristaus Žengimas į Dangu (Šeštienės)
- 05 28** VIII Velykų sekmadienis. Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės)
- 06 04** Švenčiausioji Trejybė. Tėvo diena
- 06 11** Švč. Kristaus Kūnas ir Kraujas (Devintinės)
- 06 24** Šv. Jono Krikštytojo Gimimas
- 06 29** Šv. Petras ir Paulius, apaštalai